

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 13. maj 2008

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings forårssamling, fredag den 9. maj 2008.

Landstinget behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 51:

Forslag til landstingsforordning om ændring af landstingsforordning om alderspension..

(Landsstyremedlemmet for Familie og Sundhed)

(3. behandling)

Forslaget var ved 2. behandlingen ikke henvist til udvalgsbehandling og uden yderligere kommentarer vedtoges forslaget med samtlige tilstedeværendes stemmer.

Punkt 52:

Forslag til Landstingsforordning om ændring af landstingsforordning om offentlig hjælp.

(Landsstyremedlemmet for Familie og Sundhed)

(3. behandling)

Forslaget var ved 2. behandlingen ikke henvist til udvalgsbehandling og uden yderligere kommentarer vedtoges forslaget med samtlige tilstedeværendes stemmer.

Punkt 43:**Forslag til Landstingsforordning om andelsboliger.**

(Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer)

(2. behandling)

Forslaget var ved 1. behandling henvist til udvalgsbehandling. Et enigt udvalg indstillede forslaget til vedtagelse. Med samtlige tilstedeværendes stemmer sendtes forslaget til 3. behandling i den foreliggende form uden yderligere udvalgsbehandling.

Punkt 6:**Forslag til landstingsbeslutning om at vedtage, i samarbejde med det færøske Lanting og det islandske Alting fra og med 2009 at finansiere Vestnordisk Råds jubilæumsfond med et årligt bidrag fra Grønland på 87.500 kr.**

(Landstingets Formandskab)

(1. behandling)

Landstingets Formand Ruth Heilmann redegjorde for forslaget, der går ud på at etablere en fond med en årlig indbetaling på 350.000 kr., hvoraf Island betaler 50 % og Færøerne og Grønland hver 25 %.

Fondens formål er at støtte en rejse for en skoleklasse i et vestnordisk land til et andet vestnordisk land om året. Det er aftalt at modtageren for 2009 skal være en færøsk klasse, 2010 en grønlandsk klasse og i 2011 en islandsk klasse, herefter sammen turnusordning fremover.

Alle partier kunne støtte forslaget, der sendtes videre til 2. behandling uden udvalgsbehandling.

Punkt 124:**Forslag til Landstingsbeslutning: Landsstyret pålægges at nedsætte en tænketank, som hurtigst muligt skal udarbejde forslag til en sammenhængende og helhedsorienteret national handlingsplan til bekæmpelse af børnefattigdom. Landsstyret pålægges endvidere straks at tage konkrete initiativer til at øge den økonomiske støtte til børne-familier med knap økonomi for at beskytte ethvert barn mod de negative følger af at vokse op i fattigdom. Forslag og initiativer skal udarbejdes i overensstemmelse med anvisningerne i beslutningsforslagets bilag.**

(Landstingsmedlemmer: Asii Chemnitz Narup og Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit, Anthon Frederiksen, Kattusseqatigiit Partiiat, Lene Knüppel og Astrid Fleischer Rex, Demokraterne)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstillerne** bl.a., at det politiske mål med forslaget er, at alle partier i landstinget arbejder sammen om at udrydde børnefattigdom – og indtil da – at beskytte ethvert barn mod de negative følger for dets udvikling, når det vokser op i økonomisk knaphed.

Der er børn i Grønland, som ikke har tilstrækkelig adgang til basale nødvendigheder som nærende og tilstrækkelig mad, passende tøj og en rimelig bolig. De børn er bærere af børnefattigdommens alvorlige sociale og følelsesmæssige negative konsekvenser.

Forslagsstillerne mener, at landstinget og landsstyret har en særlig forpligtelse til at handle, til at handle hurtigt og ikke mindst til at handle i fællesskab - også med inddragelse af de interesseorganisationer, der arbejder for forbedring af børns liv.

Det foreslås, at det pålægges landsstyret at nedsætte en tænketank, der skal udarbejde et forslag til en samlet national handlingsplan til forebyggelse og bekæmpelse af børnefattigdom. Handlingsplanen skal tage udgangspunkt i den dokumenterede viden, der allerede eksisterer om børns livsvilkår i Grønland. Handlingsplanen skal udformes i overensstemmelse med Grønlands forpligtelser i henhold til Børnekonventionen og inddrage Børnekomiteens anbefalinger om, hvordan levestandarden blandt børn kan forbedres.

Endvidere foreslås det, at landsstyret pålægges straks at tage en række konkrete initiativer til at øge den økonomiske støtte til børnefamilier med knap økonomi, med henblik på at beskytte ethvert barn mod de negative følger af at vokse op i fattigdom.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen** bl.a., at det er landsstyrets målsætning, at alle børn skal have adgang til alle de basale nødvendigheder, samt mulighed for at udvikle sig normalt og modtage uddannelse. Landstingsforordning om offentlig hjælp og landstingsforordning om hjælp til børn og unge tager højde for dette mål, ved at have indbygget at barnets tarv først og fremmest skal varetages.

Administrationen af reglerne er kommunernes ansvar og det er derfor også kommunernes ansvar at beregningen af offentlig hjælp sker på en hensigtsmæssig måde for familiers børn, ligesom det er kommunernes ansvar, at reagere på mistanke om, at et barn har det dårligt. Grønland er et af de få lande i verden, som har implementeret FN's Børnekonvention direkte i den sociale lovgivning.

Landsstyret har bebudet under den igangværende landstingssamling at ville fremlægge en redegørelse om støtte og tilskud på børne- og ungeområdet. Herefter skal der tages stilling til de forskellige ydelser på dette område. Redegørelsen, som udover at beskrive samtlige ydelser på børne- og ungeområdet, beskriver også landsstyrets generelle tiltag på børne- og ungeområdet. Denne redegørelse skal i fremtiden udkomme hvert 2. år og redegøre for aktuelle emner på området, og samle op på hvad der er sket i den mellemliggende periode.

Landsstyremedlemmet nævnte endvidere, at der i landstingsfinansloven for 2008 er afsat 8 mio. kroner årligt, der forudsættes anvendt til at forbedre levevilkårene for de dårligst stillede børnefamilier. Derudover er der fra 2009-11 afsat yderligere 10 mio. kroner årligt til nye initiativer rettet mod de mest udsatte børne- og unge. Disse midler skal udmøntes i tæt dialog med kommunerne.

Landsstyremedlemmet oplyste, at Landsstyret er undervejs med en stor undersøgelse om familiers trivsel og afventer resultaterne af denne i starten af 2009. Undersøgelsen kan, på grund af sit omfang, blandt andet give et generelt indblik i, hvor mange procent af befolk-

ningen, der lever under store økonomiske vanskeligheder og hvor meget dette påvirker børnene i familiernes levevilkår. Den endelige rapport skal danne grundlag for det videre arbejde med børn og unge og familier generelt og her ville en tænketank være et udmærket grundlag for det videre arbejde.

Landsstyret indstillede, primært på baggrund af de eksisterende og planlagte initiativer, at beslutningsforslaget ikke imødekommes i foreliggende form.

Partierne Siumut og Atassut tilsluttede sig landsstyrets indstilling om afvisning af dette medlemsforslag.

Partierne Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Kattusseqatigiit Partiiat, der alle har deltagere blandt forslagsstillerne, indstillede alle forslaget til vedtagelse og udvalgsbehandling.

Efter en meget lang debat, hvor det viste sig at alle var enige i, at der skal ske forbedringer af børnenes vilkår, men hvor den reelle forskel var, om landsstyret skal fremlægge konkrete forslag til efteråret eller blive bundet af dette forslag, kunne forslaget ikke samle flertal og oversendtes med dette resultat til 2. behandling uden mellemliggende udvalgsbehandling.

Punkt 118.

Forespørgselsdebat med udgangspunkt i FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder.

(Landstingsmedlem Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Landstingsmedlem Asii Chemnitz Narup havde rejst denne debat for at afsøge, hvad landsstyret og partierne har af politik og mål for at få det bedste mulige ud af den deklaration, FN vedtog den 13. september 2007 om oprindelige folks rettigheder.

Forslagsstilleren foreslog herudover konkret, at deklarationen skal oversættes til grønlandsk, for at indgå dels i oplysningsarbejde men også i undervisningssammenhænge.

Landsstyremedlem for Finansier og Udenrigsanliggender Aleqa Hammond fandt det vigtigt, at deklarationen rent faktisk bliver implementeret. Dette er en stor opgave, som landsstyret agter at medvirke til, bl.a. ved sammen med Danmark at deltage aktivt i FN's Menneskerettighedsråds og underliggende organers arbejde, herunder Ekspertorganet vedr. Oprindelige Folk og Specialrapportøren vedr. Oprindelige Folk, samt mere bredt i Permanent Forum for Oprindelige Folks Anliggender under FN's Økonomiske og Sociale Råd.

Hun oplyste, at landsstyret er meget åbne for at anvende deklarationen også i undervisningssammenhænge. Hun kunne oplyse, at landsstyret har planer om at udgive en lille publikation med og om deklarationen på grønlandsk og engelsk til distribution til uddannelsesinstitutioner og interesserede.

Siumut's ordfører benyttede lejligheden til at takke Danmark for samarbejde i forbindelse med vedtagelsen af deklarationen. Han ønskede, at deklarationen måtte blive anvendt både

til undervisning og til folkeoplysningsbrug og meddelte, at Siumut er klar til at arbejde videre med sagen.

Inuit Ataqatigiit's ordfører fandt at vedtagelsen af deklARATIONEN er et vigtigt trin, men at den nu måtte udmøntes. Inuit Ataqatigiit er meget glad for forslaget om at anvende deklARATIONEN i uddannelsessammenhænge og støtter det videre arbejde.

Demokraternes ordfører fandt det både historisk og værdifuldt, at FN's deklARATION er blevet vedtaget. Partiet opfordrede landsstyret til at gennemføre en stor oplysningskampagne over for den brede befolkning om deklARATIONENS indhold og den videre proces. I den forbindelse så man meget gerne den snørklede deklARATIONstekst omformuleret til almindeligt sprog.

Atassut fandt, at selv om deklARATIONEN ikke er juridisk bindende, så er den et godt redskab for de oprindelige folk, der føler at det pågældende land, de bor i, ikke respekterer deres rettigheder og glædede sig over deklARATIONENS vedtagelse.

Kattusseqatigiit Partiit mente, at deklARATIONEN er meget vigtig i spørgsmålet om større selvstændighed og ikke mindst et godt redskab til at sikre fuld kompetence samt ejendomsret over landet. Partiet fandt også, at den brede befolkning skal oplyses om deklARATIONENS indhold og meget gerne i et sprog, den forstår.

Efter lidt efterfølgende debat lovede **Landsstyremedlem for Finansier og Udenrigsange** **Aleqa Hammond** at få sendt oplysnings- og undervisningsmateriale ud, når det foreligger og oplyste, at landsstyret overvejer at fremlægge deklARATIONEN for landstinget under efterårssamlingen i 2008, når den er oversat til grønlandsk.

Punkt. 15.

Forslag til Landstingslov om Grønlands Råstoffond.

(Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer)
(1. behandling)

Landsstyremedlem for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer Kim Kielsen mindede i sin forelæggelse om, at forslaget skal ses i fortsættelse af den redegørelse om "Samfundsmæssige aspekter af efterforskning og udnyttelse af olie og gas", som landsstyret fremlagde på forårssamlingen 2005.

Da de forventede indtægter fra eventuelle oliefelter potentielt er så store, at de vil kunne understøtte et økonomisk selv bærende Grønland, hvis Grønland bærer sig fornuftigt ad, forelægges forslaget nu, således at lovgivning kan være på plads, den dag indtægterne kommer.

Et meget vigtigt incitament til at oprette fonden er også at undgå "den hollandske syge", hvor de forøgede indtægter bliver spist op af en stor inflation. På baggrund af erfaringerne fra bl.a. Norge, er det landsstyrets opfattelse af oprettelse af en Råstoffond er en god ide.

Partiet Siumut støttede landsstyrets tanker, bl.a. på baggrund af de uheldige erfaringer fra Nigeria, som har nogle af de største olieresourcer, men fortsat er et af de fattigste lande i verden. Partiet så frem til en minutløs gennemgang af forslaget under udvalgsbehandlingen.

Partiet Inuit Ataqatigiit kunne tilslutte sig ideen om etablering af en råstoffond, men har allerede nu nogle konkrete ændringsforslag til loven, herunder til bestemmelserne om, hvorledes fondens midler ville kunne placeres og landsstyret mulighed for at gå ind og påvirke dette.

Partiet Demokraterne fandt forslaget fornuftigt og så det som en opsparing og investering i fremtiden. Partiet er bekymret over nogle bemærkninger om, at der ikke må investeres internationalt og vil gerne have en bemærkning med om, at der ikke måtte anvendes fondsmidler til investering i erhverv, der ikke bedrager positivt til væksten i Grønland. Partiet så frem til at deltage i udvalgsarbejdet om denne lov.

Partiet Atassut hilste forslaget velkomment, som et forslag til fornuftig investering i fremtiden og opfordrede til, at man indhenter yderligere oplysninger og erfaringer fra udlandet til brug for udvalgsarbejdet.

Kattusseqatigiit Partiiat var ikke i tvivl om udbyttet af den fremtidige råstof- og olieudvinding og syntes derfor, at dette forslag er yderst interessant.

Da der således var stor enighed om princippet om en fond, skønt der var differencer omkring detaljerne, oversendtes sagen til behandling i Landstingets Finansudvalg inden 2. behandlingen på Landstingets efterårssamling 2008.

Punkt 130

Lovforslag om folkeafstemning om indførelse af selvstyre.

(Landsstyreformanden)

(1. behandling)

Landsstyreformand Hans Enoksen lagde i sin forelæggelse vægt på, at alle i Grønland nu bliver inddraget i processen mod ændringen fra Hjemmestyre til Selvstyre. Han henviser til den betænkning, han og Statsministeren nu har modtaget fra Selvstyrekommissionen og oplyste, at selve afstemningstemaet mv. vil blive forelagt på et møde den 18. juni 2008 med præsentation af kommissionsbetænkningen med videre.

Den samlede betænkning forventes at foreligge i bogform medio juni og vil blive omdelt til Landstingets medlemmer til den tid.

Det er så hensigten at gennemføre en oplysningskampagne og herefter en vejledende folkeafstemning den 25. november 2008, hvor den grønlandske befolkning skal svare ja eller nej til, om de ønsker selvstyre.

Partierne Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut støttede umiddelbart forslaget og Siumut foreslog en henvisning til behandling i Lovudvalget.

Partiet Demokraterne støttede forslaget, men ønskede i forbindelse med oplysningskampagnen en konkret ”køreplan” for overtagelse af flere områder, samt en pris herfor.

Partiet Kattusseqatigiit støttede også forslaget, men så meget gerne et forslag til selvstyrelov gennemgået af jurister i TV inden landsstyrets oplysningskampagne forud for folkeafstemningen startes.

Med disse bemærkninger oversendtes forslaget til behandling i Lovudvalget inden 2. og 3. behandling på denne landstingssamling.

Punkt 67.

Forslag til Landstingsbelsutning om at Landsstyret pålægges at arbejde for, i samarbejde med kommunerne, at de unge handicappede sikres handlingsplan efter endt skolegang.

(Atassuts Landstingsmedlemmer: Augusta Salling, Emilie Olsen, Kristian Jeremiassen, Thomas Kristensen, Godmand Rasmussen)

(1. behandling)

Som repræsentant for **forslagsstillerne** omtalte **Knud Kristiansen** den gældende lovgivning på området, som ikke synes at tage højde for udarbejdelse af handlingsplaner for de handicappede efter endt skolegang, hvorfor de så ikke kommer ind på arbejdsmarkedet.

Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen orienterede om, at landsstyret siden sommeren 2007 har arbejdet på en samlet reform af de handicappedes vilkår. Dette arbejde er imidlertid sat i stå efter et møde mellem Landsstyreområdet og De Grønlandske Kommuners Landsforening KANUKOKA den 17. december 2007, hvor det besluttedes at området skal udlægges til de grønlandske storkommuner med virkning fra 1. januar 2009. På denne baggrund var det ikke muligt at fortsætte reformarbejdet.

På denne baggrund anbefalede landsstyret at forslaget ikke imødekommes.

Partiet Siumut var enig med landsstyremedlemmets svar og ønskede på baggrund af arbejdet med udlægningen til kommunerne ikke forslaget fremmet.

Partierne Inuit Ataqatigiit, Demokraterne, Atassut og Kattusseqatigiit Partiat fandt ikke, at overvejelserne om udlægning af området til kommunerne er en grund til ikke at fremme dette forslag og foreslog det videre behandlet i Landstingets Familieudvalg.

Landsstyremedlemmet lovede under debatten, da et flertal var for forslaget, at genoptage dialogen med KANUKOKA om sagen.

Da et flertal således støttede forslaget, oversendtes dette til behandling i Landstingets Familieudvalg inden 2. behandlingen på landstingets efterårssamling 2008.

Punkt 79:**Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at den årlige pris for udstedelse af fangstbevis for fritidsfangst forhøjes.**

(Landstingsmedlem Esmar Bergstrøm, Inuit Ataqatigiit)
(1. behandling)

Landstingsmedlem Esmar Bergstrøm har stillet forslag om en forhøjelse af gebyret, fordi en opgørelse fra 2007 havde konstateret, at der er en forskel mellem indtægter og udgifter til administrationen mv. på 100.000 kr., der ikke bliver dækket.

Landsstyremedlem for Fiskeri, Fangst og Landbrug Finn Karlsen afviste forslaget, idet landsstyret allerede arbejder med en meget billigere web-baseret model for fangstbeviser.

Partierne Siumut og Atassut støttede landsstyrets afvisning.

Partiet Inuit Ataqatigiit støttede forslaget uden særlige bemærkninger.

Partiet Kattusseqatigiit Partiit støttede forslaget, men ønsker forslaget til høring i fritidsjægerforeningen også.

Da et flertal således ikke kunne støtte forslaget oversendes dette til 2. behandling på landstingets efterårssamling 2008 i den foreliggende form.

Punkt 82.**Forslag til Landstingsbeslutning om, at Landsstyret pålægges at sikre, at arrangementer omkring trofæjagter fratages af personer med certifikat til erhvervsjagt, samt at sådanne jagter bliver arrangeret i samarbejde med personer med kendskab til de givne forhold her i landet.**

(Landstingsmedlem Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit)
(1. behandling)

Forslagsstilleren ønsker, at der nedsattes en arbejdsgruppe, som kan komme med anbefalinger til landsstyret om krav til trofæjagt, herunder erhvervsjagtbevis, udstyr m.v. for at sikre, at trofæjagt i Grønland får den rette oplevelsesmæssige kvalitet.

Landsstyremedlem for Fiskeri, Fangst og Landbrug Finn Karlsen henviste til, at der allerede i den gældende bekendtgørelse er opstillet meget detaljerede krav. Han oplyste, at af de 21 pt. godkendte betalingsjagtoperatører er de 9 erhvervsfangere. Det er landsstyrets opfattelse at den nyligt ændrede regel vedrørende indtægter ved siden af erhvervsfangst vil få antallet af erhvervsfangere til at stige i denne gruppe.

Endelig oplyste han, at der i forbindelse med fangerseminaret i februar 2008 er blevet nedsat en arbejdsgruppe, der vil komme med forslag bl.a. om den videre udvikling inden for betalingsjagtområdet. På denne baggrund foreslog han forslaget henvist til udvalgsbehandling og lovede at informere landstinget, når anbefalinger fra arbejdsgruppen forelå.

Partierne Siumut, Inuit Ataqatigiit, Atassut og Kattusseqatigiit Partiit indstillede alle forslaget til videre drøftelse i udvalg inden 2. behandlingen.

Partiet Demokraterne var imod forslaget, fordi det vil medføre at flere personer, som har investeret i sagen og som har fået det op at køre, vil blive trængt ud af erhvervet. Partiet så ingen grund til at indføre krav om erhvervsjagtbevis, når man alligevel sikrer sig, at de pågældende kan deres ting.

Da et flertal således ønskede forslaget til drøftelse i udvalg, oversendtes dette til behandling i Landstingets Fangst- og Jagtudvalg inden 2. behandlingen på Landstingets Efterårs-samling 2008.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne